

Stejišćo předsydstwa Maćicy Serbskeje k namjetam džělowych skupinow Założby za Serbski lud

Hižo dlěje hač 15 lět prócuje so Założba za serbski lud wo nowe rjadowanja za serbske kulturne institucije. Nasta cyły rjad studijow a namjetow, bjez toho, zo by k powšitkownje připóznatym wuslědkam dóšlo. Nawopak wjedźechu namjety husto k diskusijam, k iritacijam w zjawnosći a k rozkoram. Napadnje, zo wobhladuje załožba spěchowane institucije hłownje jako objekt ewaluacijow, nic jako partnerow a kreatiwnych wuwiwarjow nowych konceptow. Někotre namjety džělowych skupinow załožby potrjehja institucije, kotrež so přez załožbu jenož džělnje abo docyła njespěchju. Z tym zwurazni so powšitkowny wjedniski narok, kotryž wšak w praksy daty njeje.

Za najwažniši nadawk serbskeje kulturneje politiki ma Maćica reformu załožboweho zarjada. Přewjedjenje projektow, wudawaćelske džěto na polu filma, hudźby, postrownych kartow atd., wuwiwanje kompjuterowych programow, nošerstwo institucijow, wobhospodarjenje imobilijow, awtow a elektroniki kaž tež zdžěłanje kulturnopolitiskich směrnicy maja so z personalom a z wěcnymi koštami přepodać na serbske institucije a towarstwa resp. priwatizować. Z tym bych so wudawki załožby za swój zarjad nahladnje pomjeńšili a dwójne struktury na polu projektoweho džěła a zwičnjenja wotstronili. Njeńdže wo přenjesenje dotalnych nadawkow załožby na Domowinski zarjad, ale wo skrućenje serbskeje ciwilneje towaršnosće přez tajke noworjadowanja, kotrež wjedu k sylnišemu wobdžělenju serbskich institucijow a nadregionalnych towarstwow. Maćica Serbska wotpokazuje wutworjenje kulturneho „drustwa“, dokelž paruje kulturnopolitiske a financelne polěpšenja, kotrež měli z wutworjenja centralistiskeje wulkoinstitucije wuchadžeć.

Maćica ma sylne wobmyslenja napřećo namjetej, wutworić jako centralny zastupniski organ Serbow korporaciju zjawneho prawa. Wobmyslenja měrja so hłownje na wuzwolenje sobustawow korporacije přez powšitkowne wólby. Hdyž smě kóždy wobydler serbskeho sydłenskeho ruma wolić serbske zastupnistwo, njeje samopostajenje serbskeho luda zaručene, nawopak hrozy strach powšitkowneje stronkopolitiskeje instrumentalizacije korporacije. Dale njeje dotal wujasnjene, w kotrej měrje wobchowaja komuny, wokrjesy a krajeje po wutworjenju korporacije swoju zamołwitosć za serbske prašenja.

Maćica wita namjet džěloweje skupiny za medije, koncentrować serbsku medijowu produkciju hłownje w nakładnistwje. Jako wuměňjenje za rozšěrjenje nakładnistwoweho profila widzi džěłowa skupina adekwatne powyšjenje personelneho wuhotowanja a wěcnych koštow. Realistisce ma so widžeć, zo je rozšěrjenje nakładnistwoweho profila wuwicowy proces přez wjacore lěta.

Džěłowa skupina muzeje/wědomosć namjetuje zjednoćenje serbskeju muzejow ze Serbskim institutom. Wobsydstwowe poměry a nawjedowanske struktury noweje institucije

(„gemeinsame, aber autonome Trägerstruktur“, str. 11) wostanu njejasne. Maćica nima wuwjazanje dotalnych nošerjow z jich regionalnopolitiskeje a finančneje zamołwitosće za zmysłapołne. Namjetowane přepołożenje Serbskeho instituta w Budyšinje do bliskosće Serbskeho muzeja zdawa so być njerealistiske. Namjet za přiřadowanje Serbskeho instituta k Drježdźanskej uniwersiće a přepołożenje sorabistiskeho wukubłanja z Lipska do Drježdźan špiheluje bóle zestawu komisije a wosobinske zajimy jeje člonow hač potrebu serbskeho luda. Serbski institut zastawa nadawkaj inowatiwneho zakładneho sorabistiskeho slědženja a popularnowědomostneho skutkowanja w serbskej a němskej zjawnosći. Při zjednoćenju instituta z muzejomaj by hrozyl strach, zo zanjecha so zakładne slědženje na košty popularnowědomostneje prezentacije, přiřadowanje k Drježdźanskej uniwersiće by pak wjedło k džěławosći ryzy na akademiskej runinje, štož by přesunyło popularnowědomostne skutkowanje do poswjatokoweje zaběry wědomostnikow. Maćica Serbska pokazuje na to, zo pochadza jadro knižnych a archiwaliskich zběrkow instituta a muzejowych zběrkow Budyskeho Serbskeho muzeja z wobsydstwa Maćicy, kotrež bě so 1941 a 1948 wuswojiło. Ze spodźiwanjom dyrbi so zwěsćić, zo so diskutuje so zjawnje wo přiřadowanju serbskich zběrkow na njeserbske institucije.

Maćica njewidzi tuchwilu potrebu, Šulu za delnjoserbsku rěč a kulturu z Rěčnym centrumom WITAJ zjednočić, dokelž by so tak eficientnje džěłaca a w regionje připóznata institucija za kubłanje dorosćenych zhubiła a dotalne kooperatiwne financowanje by wuběžalo. Maćica namjetuje rjadowanje kubłanja dorosćenych w Hornjej Łužicy po modelu z Delnjeje Łužicy.

Budyšin, na dnju schwalenja Serbskeho zakonja, 23. měrca 2011

Předsydstwo Maćicy Serbskeje